

Упатова І. П.,
доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри природничих дисциплін
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР

Пальчик О. О.,
кандидат сільсько-господарських наук, доцент,
доцент кафедри природничих дисциплін
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР

Сумцова А. А.,
студентка психолого-педагогічного факультету
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР

ЕКОЛОГІЧНА СТЕЖКА ЯК ФОРМА ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Збереження біорізноманіття є дуже важливим завданням сучасності на шляху до збереження природи та людства. Однією із найважливіших проблем сьогодення є збереження рослинного різноманіття, оскільки збіднення і знищення флористичного складу, внаслідок впливу антропогенного чинника, неминуче супроводжується не тільки зниженням стійкості рослинного покриву, але й зменшенням стійкості екосистем, потенційних можливостей біосфери.

Необхідність досліджень спричинена проблемою недостатньої сформованості в студентів педагогічних закладів вищої освіти екологічних знань, свідомості, мислення, відсутність мотивації щодо особистого внеску в справу захисту довкілля, розуміння того, що втрата біологічного різноманіття є однією з глобальних екологічних проблем.

Метою дослідження є вивчення видового різноманіття та систематичної структури флори НПП «Гомільшанські ліси», реалізація екологічної освіти та виховання студентів педагогічного закладу вищої освіти, формування в них екологічної свідомості і екологічного мислення.

Проведене дослідження передбачало створення навчальної екологічної стежини, під якою розуміється визначений маршрут на території національного природного парку (НПП) «Гомільшанські ліси», на якому розташовані типові для даної природної місцевості об'єкти – різні групи рослинності лісу, водойми, прибережно-водної, характерні форми рельєфу тощо.

Метою розробки стежки є формування в майбутніх учителів наукових знань з ботаніки та екології рослин, реалізація екологічної освіти і виховання, формування екологічної свідомості, мислення, виховання особистісної відповідальності за збереження видів рослин різних екологічних зон під час проходження навчально-польової практики з природознавства і краєзнавства, ботаніки нижчих рослин, ботаніки вищих рослин.

Було визначено основне призначення екологічної стежки, такі як: ознайомлення з об'єктами флори даної території; інформування про види рослин, пам'ятки природи, культури, що зустрічаються на заданому маршруті; розробка та проведення екскурсій у відповідних пунктах стежки теоретичних та практичних занять, конкретної природоохоронної роботи; рекреація.

Проведення екологічних екскурсій передбачало такі зупинки: «Монастирська земля», «Лісова екологічна зона (Козача гора)», «Водна та прибережна екологічні зони (р. Сіверський Донець)», які мали на меті реалізацію освітньої, розвивальної і виховної функцій.

Розроблений маршрут екологічної стежки розрахований на екскурсійні групи студентів педагогічних закладів вищої освіти. Для них заплановано проведення розробленої тематичної екскурсії «Рослини екологічних зон «Гомільшанські ліси» національного природного парку (НПП) (Зміївський район Харківської області).

Дослідження на території НПП «Гомільшанські ліси» регіонального ландшафтного парку дають підстави вважати, що запропонована методика проектування екологічних стежок є доцільною та актуальною. Використання екологічних стежок систематизує екологічні знання про об'єкти заповідного фонду та надасть більше користі як для збереження охоронних територій, так і

для формування екологічної свідомості, екологічного мислення в майбутніх учителів.

Література

1. Екологічна стежка (методика, організація, характеристика модельної стежки «Лісники») / Я. П. Дідух, В. М. Єрмоленко, О. Т. Крижанівська та ін. К., 2000. С. 6–7.
2. Навчальні матеріали з природоохоронної тематики: збірка методичних матеріалів програми «Літній оздоровчий табір» «Екологічна варта». Київ: Центр екологічної освіти та інформації, 2007. 114 с.
3. Поліщук Н. А. Екологічна стежка як засіб формування першооснов екологічної культури школяра. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції *«Перший Всеукраїнський з'їзд екологів»*: С. 305. http://eco.com.ua/sites/eco.com.ua/files/lib1/konf/1vze/7_s_1VZE.pdf